

Stand van zaken Activiteitenplan Binnenmilieu Scholen mei 2011

Deze nieuwsbrief geeft de stand van zaken weer van de lopende activiteiten van het Activiteitenplan Binnenmilieu Scholen anno mei 2011

A.1. Afstemming activiteiten van KIP M&G, GGD en Agentschap

Afstemming tussen de ééndagsmethode en EBA heeft plaatsgevonden. Ze verwijzen nu naar elkaar. Op projectniveau afstemmen kan plaatsvinden wanneer bekend is welke scholen gebruik gaan maken van de financiële bijdrage vanuit OCW. Dan kan gekeken worden welke mogelijk dubbel worden benaderd. Een overzicht van scholen waar een EBA is uitgevoerd, is echter nog niet beschikbaar. Die zal wel uit de evaluatie van de regelingen komen. Voorkomen moet worden dat de GGD bij scholen langs gaan die midden in een aanpassing zitten als gevolg van de Regeling aanpassing binnenmilieu

A2. 'Gemeenten aanmoedigen in beleidsplannen e.d. gecombineerde aandacht te geven aan binnenmilieu en energiebesparing'

Na de workshop over de koppeling tussen basisscholen, kinderdagverblijven en binnenmilieu, zijn eind maart/ begin april 5 regiodagen voor regionale handhavers georganiseerd. Op de agenda stond o.a. hoe met toetsingsniveaus om te gaan, waar op te letten, hoe handhaven en hoe het onderwerp bij de leidinggevende en bestuurders op de agenda te krijgen. Binnenkort verschijnt er een artikel over het onderwerp in een vakblad. In juli volgt nog een symposium voor managers waar het onderwerp binnenmilieu ook op de agenda komt en in het najaar volgt nog een landelijk congres waar diverse thema's aan de orde komen. Onderzocht wordt nog of tijdens het symposium en het congres, het thema 'asbest' meegenomen kan worden.

A3. 'Bewustwording bij gemeentebesturen over noodzaak van aandacht voor binnenmilieu en energiebesparing'

VNG heeft structureel budget noch capaciteit voor actieve bewustwordingscampagnes. Wel leent het onderwerp zich voor "invloegen" in diverse algemene conferenties, als workshop of deelcongres e.d. Drie primaire doelgroepen/beleidsdossiers waarin hiervoor aandacht is zijn: Handhaving bouwregelgeving, Wet Publieke Gezondheid en Onderwijshuisvesting. Primair instrument voor bewustwording en informatie zal voor VNG achterban echter de informatierotonde moeten worden.

B.1. Landelijk cq centraal loket voor informatie en ondersteuning'

De website is in de lucht. Te vinden via de website van SCS (www.scsb.nl). Op de homepage is het logo van het Platform te vinden en door aanklikken kom je rechtstreeks op de informatierotonde. 19 mei zal hij tijdens het overleg van het Platform gepresenteerd worden. Hij is dan al redelijk gevuld, maar er zal vermeld staan dat hij nog onder constructie is. In oktober, of zoveel eerder als mogelijk, willen we met de nodige tamtam breed bekendheid aan de website geven. Ondertussen kunnen we blijven aanvullen en eventueel corrigeren.

B.2. Factsheet: Beoordeling ventilatiesystemen scholen

(voorheen: Expert discussie over wat goede ventilatie is)

Experts kwamen tot de conclusie dat met het PvE Frisse Scholen en diverse andere instrumenten er al veel instrumenten beschikbaar zijn die criteria voor een goede ventilatie beschrijven. Daarom is bedacht dat het belangrijker is om iets voor de school zelf te ontwikkelen. Een laagdrempelige test waarmee de school zelf een eerste indruk krijgt van welke voorzieningen er reeds aanwezig zijn en of deze functioneren. Gaat om:

- Wat zie je
- Wat merk je er van
- Waar heb je last van
- Zijn er klachten en zoja, welke

Een eerste versie is tijdens de platformbijeenkomst in maart gepresenteerd. Reacties op de inhoud zijn nog steeds welkom. De eerste versie is daarom nogmaals bijgesloten. Verder zouden de opstellers het instrument in een aantal scholen willen laten testen. Vraag is dan ook wie scholen/contacten heeft die het instrument willen testen en vanuit die ervaring commentaar willen leveren.

C.1. 'Programma van eisen Frisse Scholen'.

Agentschap NL is bezig met een communicatieplan voor 2011. De middelen die worden ingezet zijn: de website, artikelen, bijeenkomsten etc om onze instrumenten en voorbeelden/ervaringen te verspreiden.

Door Agentschap NL is de EBA vernieuwd. De nieuwe versie zal binnenkort op de website gepresenteerd worden.

In het verlengde van het PvE Frisse Scholen is een 'Toetsingsmethodiek' ontwikkeld. Inhoudelijk is het systeem al uitgewerkt en wordt nu geschikt gemaakt voor overdracht en implementatie.

Het programma Frisse Scholen heeft een nieuwe website (www.frissescholen.nl). Vanuit de Informatierotonde zal naar deze site worden verwezen. Een deel van de informatie zal ook rechtstreeks via de informatierotonde beschikbaar gesteld worden.

C.2 'Ontwikkeling duurzame (meerjaren) onderhoudsplanning (MOP) waarin gecombineerde aandacht voor onderhoud, binnenmilieu en energiebesparing'.

Wordt door Agentschap NL opgepakt, samen met PO-Raad en VNG.

Drie bureaus hebben opdracht gekregen om tijdens de ontwikkeling van een regulier meerjaren onderhoudsplan te onderzoeken hoe daar een 'duurzaam' MOP van te maken. Werkendeweg ontstaan drie varianten van duurzame MOP's als opstap naar een mogelijk generieke aanpak.

F.1 'Monitoring OCW-subsidieregeling verbetering energiebesparing en binnenmilieu'.

De regeling sluit begin september 2011. Daarna zal de monitoring plaatsvinden. De monitor gebeurt in overleg met AgentschapNL. Resultaten komen in het eerste kwartaal van 2012.

G.1: 'Onderzoek naar naleving en toezicht.'

De VROM-Inspectie voert vanaf 2010 een nalevingsonderzoek uit met de titel "Handhaving bepalingen nieuwbouweisen voor ventilatie en

energieprestatie (EPC)”. Het is de bedoeling om drie jaar lang nieuwbouwprojecten van woningen, scholen en kinderdagverblijven te controleren. Daarbij wordt de ventilatiecapaciteit gemeten en worden enkele belangrijke onderdelen van de EPC-berekening gecontroleerd. Het streven is om in totaal 300 projecten (waarvan 45 scholen en 30 kinderdagverblijven) binnen 90 gemeenten te onderzoeken.

Eind 2010 is het verslag verschenen met de resultaten van de eerste controles en metingen. Ten aanzien van het aspect ventilatie is de conclusie dat de naleving van de regelgeving voor ventilatie door opdrachtgevers, aannemers en installateurs zorgwekkend is. Uit de metingen in de bouwprojecten blijkt o.a. dat in meer dan de helft van de gevallen de ventilatie capaciteit voor afvoer van lucht onvoldoende is. Bij ruim een kwart is de toevoer capaciteit onvoldoende.

Aangezien er nog niet veel scholen en kinderdagverblijven zijn gecontroleerd, is er niet specifiek een conclusie getrokken voor deze categorieën.

In 2011 is gestart met de 2^e tranche van 30 gemeenten en 100 projecten. Het is de bedoeling dat eind 2011 wederom een tussentijds verslag wordt opgesteld met de resultaten tot dan toe. Wellicht is het dan wel mogelijk om voor scholen en kinderdagverblijven specifieke conclusies te trekken.

G.2 ‘Opstellen ventilatieprestatiekeuring (VPK) voor scholen en stimuleren van gebruik daarvan’

In navolging van de VPK voor woningen, wordt een versie voor scholen en kinderdagverblijven ontwikkeld. Inmiddels is de concepttekst gereed. Deze wordt 1 september in een begeleidingsgroep besproken. Op de bijeenkomst van het Platform in oktober a.s. zal deze VPK gepresenteerd worden en zal opgeroepen worden voor het aandragen van pilots waar het instrument getest kan worden. Ondertussen wordt al nagedacht over de communicatie rond de introductie en de verdere implementatie.

Op de bijeenkomst van 1 september zal nog ingebracht worden of het instrument ook een rol kan spelen bij de asbestproblematiek. De kans wordt klein geacht omdat het instrument puur gericht is op het keuren van de prestaties van het ventilatiesysteem. Een inventarisatie van de techniek en de gebruikte materialen die zijn toegepast, hoort daar niet bij.

G.3. ‘Inventarisatie Best Practices’.

Op de ‘informatierotonde’ zullen ook praktijkvoorbeelden worden geplaatst. Nu zijn dat vooral voorbeelden uit het programma Frisse Scholen. Meer voorbeelden worden gezocht. Het kan hierbij gaan om verbeteringen van het binnenmilieu waarbij problemen echt opgelost werden of waarbij nieuwe, innovatieve producten/ideeën gebruikt werden, maar het kan ook gaan om voorbeelden waarbij de samenwerking tussen partijen centraal staat of waarbij gebruik werd gemaakt van slimme manieren van financieren of contracteren.

Van projecten willen we in eerste instantie overdragen:

- Wat houdt het project in, wat was het probleem en hoe is het opgelost?
- Wat was de plansoort, bijv. nieuwbouw of renovatie?

- Op welk gebied werden verbeteringen aangebracht? (bijv. luchtkwaliteit, energiebesparing, thermisch comfort, akoestiek, asbest)
- Welke maatregelen zijn er getroffen en wat heeft het opgeleverd?

Er wordt nog nagedacht over een slimme zoekstructuur om snel bij specifieke voorbeelden te kunnen komen.

G.4 'Aspecten van binnenmilieu betrekken bij evaluatie van bekostigingsstelsel in 2011'.

Scholen willen investeren in de kwaliteit van het binnenmilieu. Bij investeringen in energiebesparende maatregelen gaan de kosten voor de baten uit. De huidige wet- en regelgeving vormt soms een belemmering omdat er sprake is van een gescheiden geldstroom en verantwoordelijkheid: gemeente voor de buitenkant van het gebouw en schoolbesturen voor de binnenkant daarvan. Er wordt nagedacht hoe met die belemmeringen om te gaan. Er is 26 april 2011 een brief naar de Tweede Kamer gegaan. Die gaat onder andere over de evaluatie van de materiële instandhouding.

Zie de onderstaande samenvatting:

Conclusie Uit de evaluatie komt een tekort van 4% op de materiële bekostiging naar voren. Dat is 0,37% van de totale gemiddelde bekostiging van de in het onderzoek betrokken scholen over de periode 2006 tot en met 2009. Gezien de geringe afwijking tussen bekostiging en de feitelijke uitgaven zie ik geen reden om tot bijstelling van de bekostiging over te gaan. Bovendien heb ik daar de middelen nu niet voor. Bezien wordt of de personele en de materiële bekostiging in de toekomst kan worden samengevoegd tot één bedrag per leerling. In plaats van een vijfjaarlijkse evaluatie van de materiële instandhouding onderzoek ik of het mogelijk is om in samenwerking met de PO-raad te komen tot een monitor. De monitor maakt het mogelijk om het patroon van uitgaven van besturen in vergelijkbare omstandigheden onderling te vergelijken.

Overigens komt een eventuele overheveling van het buitenonderhoud van de gemeenten naar de scholen tegemoet aan de wensen: scholen mogen dan onder voorwaarden investeren in energiebeperkende maatregelen of aan het verbeteren van het binnenmilieu.

Scholenbouwwaaiër

Er wordt druk gewerkt aan de ontwikkeling van de scholenbouwwaaiër (een communicatiemiddel voor het formuleren van ambities in de PvE-fase bij de bouw en verbouw van scholen). De werkzaamheden voor de verbeterde versie bevinden zich in de afrondende fase. Voor het onderdeel binnenmilieu wordt er veelvuldig verwezen naar het PvE frisse scholen en de Informatierotonde. Op die manier is er een maximale afstemming en samenhang tussen kennis en ontsluiting van die kennis naar opdrachtgevers en gebruikers. Op het inleidende themablad van het binnenmilieu wordt voor de herkenbaarheid het logo 'gezond binnen' geplaatst.

BNA-onderzoek 'Luisteren naar schoolgebouwen'

Een studie naar het presteren van onderwijsgebouwen in de praktijk. Hoe doet een school het werkelijk een aantal jaren na de oplevering? Strookt het gebruik met de verwachtingen die ooit geformuleerd zijn in het programma van eisen? Zijn de beheerkosten volgens verwachting? En voelen docenten en leerlingen zich op hun plek?

Aan de hand van de in 2008 verschenen publicatie 'Een nieuwe school' kan de prestatie van onderwijsgebouwen in de praktijk worden geëvalueerd. Als leidraad daarvoor gelden criteria als: visie, programma, flexibiliteit, binnenklimaat, kosten en opbrengsten. Daarbij vormen de in de praktijk gemeten waarden het uitgangspunt. Het daadwerkelijk functioneren van het gebouw wordt vergeleken met wat opdrachtgever, architect en andere betrokkenen oorspronkelijk in hun hoofd hadden.

Het onderzoek is uitgevoerd door BNA Onderzoek, ICS adviseurs, BBA Binnenmilieu/TUE en de publicisten Ton Verstegen en Dolf Broekhuizen. Er wordt gewerkt aan een afsluitend artikel waar de uitkomsten van het project 'Luisteren naar schoolgebouwen' in verwerkt worden. Dit artikel zal in juni gereed zijn, krijgt een plek op de website van BNA Onderzoek en wordt dan met een persbericht gelanceerd. Ook komt het onderzoek 23 juni aan de orde in het kader van de BNA Onderzoeksdag in Utrecht.